

[Avaleht](#) > ... > [Kohtumenetlused](#) > [Tsiiviilasjad](#) > [Menetlustähtajad](#) > Germany

Menetlustähtajad

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Saksamaa

1 Milliseid tähtaegu kohaldatakse tsiviilmenetluses?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Zivilprozessordnung*) paragrahvides 214–229 on sätestatud menetlustähtaegu käsitlevad üldnormid ning seadustiku muud paragrahvid sisaldavad konkreetseid tähtaegu reguleerivaid erisätteid.

Eristatakse n-ö menetlusosaliste jaoks mõeldud tähtaegu (*eigentliche Fristen*), st ajavahemikke, mille jooksul menetlusosalised võivad või – õiguste kaotamise vältimiseks – peavad tegema menetlustoimingud või täitma formaalsused, ning n-ö kohtu jaoks mõeldud tähtaegu (*uneigentliche Fristen*), mille jooksul peab kohus seadusest tulenevalt tegema teatavad ametlikud toimingud.

Menetlusosaliste jaoks mõeldud tähtajad jagunevad omakorda seaduses sätestatud tähtaegadeks, mis on ette nähtud õigusnormidega, ja kohtu määratud tähtaegadeks, mille kohus määrab kindlaks oma kaalutusõigusest lähtuvalt. Seaduses sätestatud tähtajad hõlmavad tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 224 lõike 1 teise lausega ette nähtud kohustuslike tähtaegu (*Notfristen*), mis on alati kindlaks määratud seaduses ja mida ei tohi lühendada ega pikendada.

Pooled võivad kokkuleppe alusel siiski lühendada kohtu määratud ja seaduses sätestatud muid tähtaegu peale kohustuslike tähtaegade ja kohtu jaoks mõeldud tähtaegade, kuid pikendada nad neid tähtaegu ei tohi. Kohus võib pikendada või lühendada enda määratud tähtaega, kuid seaduses sätestatud tähtaega võib ta muuta ainult seaduses sätestatud juhtudel. Mõlemal juhul muudab kohus tähtaega ainult juhul, kui pool suudab seda veenvalt põhjendada.

Tsiviilkohtumenetluse kaasatud poolte jaoks on olulised ka allpool nimetatud tähtajad.

a. Maksekäsumenetluses

Maksekäsumenetluse (*Mahnverfahren*) puhul tuleb vastuväited maksekäsule (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 692 lõike 1 punkt 3) ja täitmismäärusele (paragrahvi 700 lõige 1 ja paragrahvi 339 lõige 1) esitada kahe nädala jooksul. Kui vastuväidet ei esitata ja taotleja ei esita täitmismääruse tegemise taotlust kuue kuu jooksul, kaotab maksekäsk kehtivuse vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvile 701.

b. Hagimenetluses

1. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvis 132 on sätestatud üldreegel, mille kohaselt tuleb ettevalmistavad menetlusküsimused esitada kohtule õigel ajal, et need küsimused oleks võimalik teisele poolele kätte toimetada vähemalt üks nädal enne istungi toimumist. Selle reegli eesmärk on anda võimalus valmistuda istungiks õigel ajal ja tagada piisavalt õigus olla ära kuulatud. Ettevalmistavad menetlusküsimused, mis sisaldavad vastuväiteid uute asjaolude esitamisele, tuleb esitada õigel ajal, et need oleks võimalik teisele poolele kätte toimetada vähemalt kolm päeva enne istungi toimumist.
2. Eelistungi kuupäeva kindlaksmääramisel peab kohtunik andma kostjale vastuse esitamiseks vähemalt kaks nädalat (vt tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 275 lõike 1 esimene lause, paragrahvi 275 lõige 3 ja paragrahvi 277 lõige 3). Kui kohtunik määrab kirjaliku eelmenetluse, on kostja kohustatud kahe

- nädala jooksul teatama, kas ta kavatseb hagile vastu vaielda (paragrahvi 276 lõike 1 esimene lause); kohus annab talle täiendavalt veel vähemalt kaks nädalat kirjaliku vastuse esitamiseks (paragrahvi 276 lõike 1 teine lause). Kohtu eesistuja võib omakorda määrata hagejale tähtaja, mille jooksul ta saab esitada vastuse kohta kirjalikke tähelepanekuid (paragrahvi 276 lõige 3).
3. Kui kostja ei anna ettenähtud aja jooksul teada kavatsusest hagile vastu vaielda, teeb kohus hageja avalduse alusel ja ilma kohtuistungita otsuse, millega (veenev) nõue rahuldatakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 331 lõike 3 alusel (tagaseljaotsus (*Versäumnisurteil*)). Kohus teeb tagaseljaotsuse ka siis, kui hageja või kostja ei ilmu kohtuistungile või ei kaitse oma seisukohti. Isikule, kelle suhtes on tehtud tagaseljaotsus, on vastuväite esitamiseks ette nähtud kahenädalane kohustuslik tähtaeg alates tagaseljaotsuse kättetoimetamisest (vt tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 338 ja paragrahvi 339 lõige 1). Kui vastuväide on kohtus vastuvõetav (ja – mis veelgi olulisem – esitatud ettenähtud tähtaja jooksul), jõutakse menetlusega tagasi sellesse etappi, kus oldi enne tagaseljaotsuse tegemist.
 4. Apellatsioon (*Berufung*) esitamiseks ette nähtud kohustuslik tähtaeg on üks kuu (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 517), samas kui appellatsiooni põhjendused võib esitada kahe kuu jooksul (paragrahvi 520 lõige 2). Mõlemat tähtaega hakatakse arvestama alates täieliku kohtuotsuse kättetoimetamisest või hiljemalt siis, kui kohtuotsuse väljakuulutamist on möödunud viis kuud. Apellatsioonkaebusele vastamiseks võib ette näha vähemalt kahenädalase kohtuliku tähtaja (vt tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 521 lõige 2 ja paragrahvi 277 lõige 3).
 5. Kui appellatsioonikohtu (*Berufungsgericht*) otsuse peale esitatud kassatsioonkaebusele (*Revision*) ei anta menetlusluba, saab menetlusloa andmata jätmise peale esitada kaebuse ühekuulise kohustusliku tähtaja jooksul, mida hakatakse arvestama alates täieliku kohtuotsuse kättetoimetamisest (vt tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 544 lõige 1 ja lõike 3 esimene lause). Kaebuse põhjendused tuleb esitada kahe kuu jooksul alates täieliku kohtuotsuse kättetoimetamise kuupäevast, kuid hiljemalt seitsme kuu pärast alates sellise otsuse kättetoimetamisest.
 6. Tähtaeg kassatsiooni esitamiseks on samuti kohustuslik tähtaeg ja selle pikkus on üks kuu (seadustiku paragrahv 548), samas kui edasikaebamise põhjendused võib esitada kahe kuu jooksul (paragrahvi 551 lõike 2 teine lause). Mõlemat tähtaega hakatakse arvestama alates täieliku kohtuotsuse kättetoimetamisest või hiljemalt siis, kui kohtuotsuse väljakuulutamist on möödunud viis kuud.
 7. Otsekaebus (*sofortige Beschwerde*) määruse (*Beschluss*) peale tuleb esitada kohustusliku kahenädalase tähtaja jooksul, kusjuures tähtaega hakatakse arvestama lahendi kättetoimetamisest, või hiljemalt siis, kui lahendi kuulutamist on möödunud viis kuud ja kaks nädalat (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 569 lõige 1). Kaebus, mis võib põhineda üksnes õigusnormi rikkumisel (*Rechtsbeschwerde*), tuleb esitada ühekuulise kohustusliku tähtaja jooksul, kusjuures tähtaega hakatakse arvestama määruse kättetoimetamisest (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 575 lõike 1 esimene lause), ning vastuväite põhjenduste esitamiseks on ette nähtud üks lisakuu (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 575 lõige 2).
 8. Kui pool ei järgi tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvis 233 loetletud menetlusnõudeid (näiteks kohustuslikke tähtaegu või appellatsiooni põhjenduste esitamiseks ette nähtud tähtaega) temast sõltumatutel põhjustel, võib see pool taotleda enne tagaseljaotsuse tegemist valitsenud olukorra taastamist. Menetluse taastamise avaldus tuleb esitada kahe nädala jooksul pärast takistuse kõrvaldamist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 234 lõiked 1 ja 2).

Kui tähtaja arvestamise alguskuupäev sõltub otsuse kättetoimetamise ajast (vt vastus 4. küsimusele), tuleb kontrollida, kas kättetoimetamine oli tulemuslik. Asenduskättetoimetamise korral ei sõltu kättetoimetamise tulemuslikkus sellest, kas adressaat dokumendi sisust tegelikult teadlikuks sai. Kuid alati kehtib nõue, et adressaadi elu- või äriruumid peavad dokumendi kättetoimetamise ajal asuma dokumendi kättetoimetamise aadressil.

Adressaat, kes ei olnud menetlusest teadlik ja kes ei saanud sellest tulenevalt tehtud otsust vaidlustada, võib teatavatel tingimustel taotleda enne tagaseljaotsuse tegemist valitsenud olukorra taastamist (vt vastus 4. küsimusele). Tähtaja arvestamise alguskuupäeva kohta vt vastus 16. küsimusele.

2 Puhkepäevade loetelu vastavalt 3. juuni 1971. aasta määrusele (EMÜ, Euratom) nr 1182/71.

- Uusaasta: 1. jaanuar
- Kolmekuningapäev: 6. jaanuar (ainult Baden-Württembergis, Baieris ja Saksi-Anhaltis)

- Rahvusvaheline naistepäev: 8. märts (ainult Berliinis)
- Suur reede: liikuv püha, kuid umbes märtsi lõpus või aprilli alguses
- Esimene ülestõusmispüha: liikuv püha, kuid umbes märtsi lõpus või aprilli alguses
- Teine ülestõusmispüha: liikuv püha, kuid umbes märtsi lõpus või aprilli alguses
- Maipüha/töörahvapüha: 1. mai
- Taevaminemispüha: liikuv püha, kuid üks neljapäev mais
- Nelipühade esimene püha: mais või juunis, liikuv püha
- Nelipühade teine püha: mais või juunis, liikuv püha
- Kristuse pühima ihu ja vere suurpüha: liikuv püha, üks neljapäev, mis jääb umbes mai lõpu ja juuni keskpaiga vahele (ainult Baden-Württembergis, Baieris, Hessenis, Nordrhein-Westfaleenis, Rheinland-Pfalzis, Saarimaal, Saksimaal (piirkondlik) ja Tüüringis (piirkondlik))
- Neitsi Maarja taevavõtmise püha: 15. august (ainult Baieris (piirkondlik) ja Saarimaal)
- Saksamaa ühtsuse päev: 3. oktoober
- Usupuhastuspüha: 31. oktoober (ainult Brandenburgis, Bremenis, Hamburgis Mecklenburg-Vorpommernis, Alam-Saksis, Saksimaal, Saksi-Anhaltis, Schleswig-Holsteinis ja Tüüringis)
- Kõigi pühakute päev: 1. november (ainult Baden-Württembergis, Baieris, Nordrhein-Westfaleenis, Rheinland-Pfalzis ja Saarimaal)
- Patukahetsuspäev (*Buß- und Betttag*): liikuv püha, kuid üks kolmapäev umbes novembri teises pooles (ainult Saksimaal)
- Esimene jõulupüha: 25. detsember
- Teine jõulupüha: 26. detsember

3 Millised üldsätted kehtivad eri tsiviilasjade menetlemise tähtaegade suhtes?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 222 lõikes 1 on sätestatud, et kõik menetlustähtajad tuleb arvutada vastavalt tsiviilseadustiku (*Bürgerliches Gesetzbuch*) paragrahvidele 187-193.

Tähtaegade arvutamise üksikasjad on esitatud vastustes 7.-9. küsimusele.

4 Kui toimingut või formaalsust peab sooritama ettenähtud ajavahemiku jooksul, siis mida peetakse toimingut või formaalsust sooritamise alguseks?

Üldjuhul on tähtaja arvestamise alguskuupäev seotud dokumendi või otsuse kättetoimetamisega, millele tuleb esitada vastus või mille peale saab esitada apellatsioonkaebuse (vt näiteks tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 276 lõike 1 esimene lause, paragrahvi 329 lõike 2 teine lause ja paragrahvi 339 lõige 1). Apellatsioonkaebuse esitamiseks ette nähtud aega hakatakse arvestama otsuse kättetoimetamisest (seadustiku paragrahvid 517 ja 548 ning paragrahvi 569 lõike 1 teine lause), kuid kui otsust kätte ei toimetata või ei toimetata kätte tulemuslikult ja seda ei heastata seadustiku paragrahvi 189 kohaselt, hakatakse aega arvestama siis, kui otsuse väljakuulutamist on möödunud viis kuud. See viiekuuline tähtaeg asendab sel juhul kättetoimetamist. Samalaadne reegel kehtib siis, kui tegemist on kaebusega menetlusloa andmata jätmise peale, kuid sel juhul asendab kättetoimetamist kuuekuuline ajavahemik (seadustiku paragrahvi 544 lõike 3 esimene lause).

Allpool nimetatud õiguskaitselahendite puhul, mille abil saab erandkorras katkestada jõustunud kohtuotsuse õigusjõu, arvestatakse tähtaja alguskuupäeva järgmiselt:

- tähtaja ennistamise taotluse (*Wiedereinsetzung in den vorigen Stand*) tähtaega hakatakse arvestama sellel päeval, mil takistus on ära langenud (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 234 lõige 2);
- kui on rikutud isiku tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 321a kohast õigust õiglasele kohtumenetlusele, siis hakatakse sellega seotud vastuväite (*Anhörungsruhe*) esitamise tähtaega arvestama siis, kui isik saab teada, et on rikutud tema õigust õiglasele kohtumenetlusele (paragrahvi 321a lõike 2 esimene lause);
- tühistamishagi (*Nichtigkeitsklage*) või teistmisavalduse (*Restitutionsklage*, teistmismenetlus, seadustiku paragrahv 578 jj) esitamise tähtaega hakatakse arvestama päevast, mil asjaomane isik sai teada vaidlustamise alustest, kuid mitte enne kohtuotsuse jõustumist (paragrahvi 586 lõike 2 esimene lause).

Menetlustoimingu tähtajast kinnipidamiseks vajaliku kuupäeva osas kohaldatakse järgmist:

menetlustähtaega on järgitud juhul, kui menetlustoiming tehakse viimase lubatud päeva lõpuks, st üldjuhul peab asjaomane dokument olema edastatud kohtule selleks ette nähtud aja jooksul ettenähtud vormis ja koos asjakohase menetlusliku avaldusega. Oluline tegur on siinkohal see, millal kohus dokumendi kätte saab, mitte see, millal dokument ära saadeti. Ettenähtud aja võib siiski täielikult ära kasutada, st kuni tähtaja viimase päeva lõpuni (kell 24.00).

Tähtaja algusaja kindlaksmääramisel kehtib järgmine põhimõte:

tsiviilseadustiku paragrahvi 187 lõikes 1 on sätestatud, et kui tähtaja alguse määrab kindlaks sündmus või konkreetne kellaaeg päeva jooksul, siis seda päeva tähtaja hulka ei arvestata.

5 Kas dokumentide edastamise või kättetoimetamise viis (isiklikult kohtutäituri kaudu või posti teel) võib mõjutada või muuta tähtaja algust?

Ei. Kui tähtaeg hakkab kulgema kättetoimetamise ajast (vt vastus 4. küsimusele), siis ei oma kättetoimetamise viis tähtsust. Dokument arvatakse kättetoimetatuks kas sellest hetkest, mil see adressaadile üle antakse (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 177), või asenduskättetoimetamise lõpuleviimisest (selle viisid on loetletud seadustiku paragrahvides 178, 180 ja 181; näiteks kui dokument antakse üle täiskasvanud perekonnaliikmele või pannakse postkasti). Elektroonilist kättetoimetamist reguleerib tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 173.

6 Kas ajavahemiku kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka sündmuse kuupäeva, kui tähtaeg hakkab kulgema teatavast sündmusest?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 222 lõikes 1 koostoimes tsiviilseadustiku paragrahvi 187 lõikega 1 on sätestatud, et kui tähtaja alguse määrab kindlaks sündmus või konkreetne kellaaeg päeva jooksul, siis seda päeva tähtaja hulka ei arvestata.

7 Kui tähtaeg on väljendatud päevades, kas nimetatud päevade arv tähendab kalendripäevi või tööpäevi?

Osutatud päevad tähendavad kalendripäevi, mitte tööpäevi (vt tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 222 lõige 1 ja tsiviilseadustiku paragrahvi 188 lõige 1). Kuid kui tähtaeg lõpeb laupäeval, pühapäeval või riigipühal, mis on ametlik riigipüha täitmise kohas või avalduse esitamise kohas, pikendatakse tähtaega järgmise tööpäevani (vt tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 222 lõige 1 ja tsiviilseadustiku paragrahv 193).

8 Millal väljendatakse tähtaega nädalates, kuudes või aastates?

Kui nädalates, kuudes või mitme kuu pikkuse perioodina (aasta, poolaasta, kvartal) väljendatud tähtaja alguse määrab kindlaks sündmus või konkreetne kellaaeg päeva jooksul (st et seda päeva ei arvestata tähtaja hulka), lõpeb tähtaeg selle viimase nädala või viimase kuu päeva lõpus, mis vastab oma nimetuse või numbriga poolest päevale, mil sündmus või konkreetne kellaaeg saabub (vt tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 222 lõige 1 ja tsiviilseadustiku paragrahv 188 lõike 2 esimene alternatiiv). Kuid kui tähtaeg hakkab kulgema päeva algusest (st see päev arvestatakse tähtaja hulka), siis lõpeb tähtaeg selle viimase nädala või viimase kuu päeva lõpus, mis eelneb päevale, mis vastab oma nimetuse või numbriga poolest tähtaja arvestamise alguskuupäevale (vt tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 222 lõige 1 ja tsiviilseadustiku paragrahvi 188 lõike 2 teine alternatiiv).

Kui kuudes väljendatud tähtaja puhul ei ole tähtaja viimases kuus päeva, mil tähtaeg peaks lõppema, lõpeb tähtaeg asjaomase kuu viimasel päeval (näiteks ühekuuline tähtaeg, mida hakati arvestama 30. jaanuarist, lõpeb 28. veebruaril) (vt tsiviilseadustiku paragrahvi 188 lõige 3).

9 Millal nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg möödub?

Vt vastus 8. küsimusele.

10 Kui tähtpäev saabub laupäeval, pühapäeval või riigipühal, kas see pikeneb esimese järgneva tööpäevani?

Kui tähtaeg lõpeb laupäeval, pühapäeval või riigipühal, mis on ametlik riigipüha täitmise kohas või avalduse esitamise kohas, siis seda päeva ei võeta arvesse ning tähtaeg lõpeb järgmisel tööpäeval vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 222 lõikele 1 ja tsiviilseadustiku paragrahvile 193.

11 Kas teatavate asjaolude korral tähtaega pikendatakse? Millised on tähtaja pikendamise tingimused?

Tähtaegade mis tahes pikendamine on üldjuhul kohtu pädevuses. Kuid kohustuslikke tähtaegu ei tohi pikendada. Mõnel juhul on vajalik teise poole nõusolek.

12 Millised on apellatsioonkaebuse esitamise eritähajad?

1. Apellatsiooni (*Berufung*) esitamiseks ette nähtud kohustuslik tähtaeg on üks kuu (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 517), samas kui apellatsiooni põhjendused võib esitada kahe kuu jooksul (paragrahvi 520 lõige 2). Mõlemat tähtaega hakatakse arvestama alates täieliku kohtuotsuse kättetoimetamisest või hiljemalt siis, kui kohtuotsuse väljakuulutamisest on möödunud viis kuud. Apellatsioonkaebusele vastamiseks võib ette näha vähemalt kahenädalase kohtuliku tähtaja (vt tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 521 lõige 2 ja paragrahvi 277 lõige 3).
2. Kui apellatsioonikohtu (*Berufungsgericht*) otsuse peale esitatud kassatsioonkaebusele (*Revision*) ei anta menetlusluba, saab menetlusloa andmata jätmise peale esitada kaebuse ühekuulise kohustusliku tähtaja jooksul, mida hakatakse arvestama alates täieliku kohtuotsuse kättetoimetamisest (vt tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 544 lõige 1 ja lõike 3 esimene lause). Vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 544 lõikele 4 tuleb kaebuse põhjendused esitada kahe kuu jooksul pärast täieliku kohtuotsuse kättetoimetamise kuupäeva, kuid hiljemalt seitsme kuu pärast alates sellise otsuse kättetoimetamisest.
3. Tähtaeg kassatsiooni esitamiseks on samuti kohustuslik tähtaeg ja selle pikkus on üks kuu (seadustiku paragrahv 548), samas kui edasikaebamise põhjendused võib esitada kahe kuu jooksul (paragrahvi 551 lõike 2 teine lause). Mõlemat tähtaega hakatakse arvestama alates täieliku kohtuotsuse kättetoimetamisest või hiljemalt siis, kui kohtuotsuse väljakuulutamisest on möödunud viis kuud.
4. Otsekaebus (*sofortige Beschwerde*) määruse (*Beschluss*) peale tuleb esitada kohustusliku kahenädalase tähtaja jooksul (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 569 lõige 1). Kohustuslik tähtaeg hakkab kulgema lahendi kättetoimetamisest või hiljemalt viis kuud selle väljakuulutamisest. Kaebus, mis võib põhineda üksnes õigusnormi rikkumisel (*Rechtsbeschwerde*), tuleb esitada ühekuulise kohustusliku tähtaja jooksul, kusjuures tähtaega hakatakse arvestama määruse kättetoimetamisest (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 575 lõike 1 esimene lause), ning vastuväite põhjenduste esitamiseks on ette nähtud üks lisakuu (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 575 lõige 2).
5. Kui pool ei järgi tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvis 233 loetletud menetlusnõudeid (näiteks kohustuslikke tähtaegu või apellatsiooni põhjenduste esitamiseks ette nähtud tähtaega) temast sõltumatutel põhjustel, võib see pool taotleda enne tagaseljaotsuse tegemist valitsenud olukorra taastamist. Menetluse taastamise avaldus tuleb esitada kahe nädala jooksul pärast takistuse kõrvaldamist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 234 lõiked 1 ja 2).

Saksamaa tsiviil- ja tsiviilkohtumenetlusõiguses on kehtestatud ka muud tähtajad, näiteks:

1. kui pooled ei ole leppinud kokku teisiti, võib vandekohtumenetluses tehtud otsuseid vaidlustada kohtus kolme kuu jooksul alates sellise otsuse kättesaamisest (paragrahvi 1059 lõike 3 esimene ja teine lause);
2. jõustunud kohtulahendi uuesti läbivaatamiseks võib esitada tühistamishagi (*Nichtigkeitsklage*) või teistmisavalduse (*Restitutionsklage*) (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 586 lõiked 1 ja 2) ühekuulise kohustusliku tähtaja jooksul, mida hakatakse arvestama päevast, mil pool sai teada

tühistamisalustest;

3. sõltumatut tõendite kogumise menetlust (*selbständiges Beweisverfahren*, tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 494a lõige 1) või arestimist (*Arrest*, paragrahvi 926 lõige 1) hõlmavate juhtumite korral võib kohus samuti määrata tähtaja, mille jooksul pool peab hagi esitama;
4. kui üürnik ei ole nõustunud üürileandja sooviga tõsta üüri asukohale tavapärase üürisummani (tsiviilseadustiku paragrahv 558) teise kalendrikuu lõpuks pärast nõudmise kättesaamist, võib üürileandja järgmise kolme kuu jooksul anda nõusoleku saamiseks üürniku kohtusse (tsiviilseadustiku paragrahvi 558b lõige 2);
5. kui töötaja väidab, et talle kirjalikult ette teatatud vallandamine oli õigusvastane, peab ta esitama hagiavalduse töökohtule kolme nädala jooksul pärast teate saamist (kaitset vallandamise eest käsitleva seaduse (*Kündigungsschutzgesetz*) paragrahvi 4 esimene lause). Kui töötaja seda tähtaega ei järgi, loetakse vallandamise õiguspäraseks algusest peale.

13 Kas kohus võib eelkõige kohtusse ilmumise tähtaega muuta või määrata kohtusse ilmumiseks kindla kuupäeva?

Kehtib põhimõte, et kohtusse ilmumise ajad ja kuupäevad määrab kindlaks kohus, ent kohtu kaalutusõigus on piiratud tema kohustusega teostada menetlusi kiiresti ja võttes arvesse, et laupäeval, pühapäeval ja riigipühadel võib istungeid korraldada ainult kiireloomulistel juhtudel.

Kui väljastatakse kohtukutse seoses juhtumitega, mille puhul õigusesindaja kasutamine on kohustuslik, peab etteteatamise tähtaeg olema vähemalt üks nädal. Muudel juhtudel on etteteatamise tähtaeg kolm päeva. Neid tähtaegu võib lühendada ainult juhul, kui pooled annavad selleks oma nõusoleku pärast ühe poole sellekohast avaldust.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 141 lõike 1 kohaselt nõuab kohus, et istungil viibiksid mõlemad pooled, kui see on vajalik juhtumiga seotud asjaolude väljaselgitamiseks. Pikkade vahemaade puhul võib kohus siiski mitte nõuda isiku osalemist, kui ei ole mõistlik eeldada, et pool sellise pika sõidu ette võtaks (vt 8. küsimus), või kui selleks on mis tahes muud olulised põhjused. Mis tahes muud olulised põhjused (*sonstiger wichtiger Grund*) tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 141 lõike 1 teise lause tähenduses on põhjused, mis on poole jaoks olulised, näiteks haigus, kavandatud puhkus, ületöötamine või tõenäosus, et teise poolega kohtumine põhjustab psühholoogilisi probleeme.

Peale selle on tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 227 lõike 1 esimese lausega lubatud kohtul mõjuvad põhjendused (*erhebliche Gründe*) esitava poole avalduse alusel tühistada kohustus ilmuda kohtusse suulisele ärakuulamisele või selle kohustuse täitmine edasi lükata või kohtuistung edasi lükata. Selle sätte kohaldamisel ei käsitata mõjuva põhjendusena ilmumata jätmist poole omal süül või põhjendamatut istungiks ette valmistamata jätmist. Mõjuvad põhjendused hõlmavad teavitamistähtaegade järgimata jätmist kohtukutsete väljastamisel, õigusesindaja vahetamise vajadust, tunnistaja, õigusesindaja või poole haigust või nende isikute võimetust kohtusse ilmuda lähedase sugulase surma tõttu. Kohus võib nõuda tõendeid edasilükkamise taotlemise aluste kohta ning neid aluseid uuritakse seda põhjalikumalt, mida lähemal on kindlaksmääratud kuupäev nende aluste esitamise ajal. Teatud juhtudel lubatakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 227 lõikes 3 täiendavat suuremat paindlikkust juhul, kui pool taotleb ajavahemikule 1. juulist 31. augustini määratud kohtuistungi kuupäeva edasilükkamist.

14 Kui toimingust, mis on suunatud menetlusosalisele, kes elab kohas, kus tema suhtes võidakse kohaldada tähtaegade pikendamist, teatatakse menetlusosalisele kohas, mille elanike suhtes nimetatud pikendamist ei kohaldata, kas siis selline isik kaotab õiguse tähtaja pikendamisele?

Saksamaa Liitvabariigi territooriumil ei ole selliseid geograafilisi eripärasid, mis õigustaksid erikorra kasutamist. Sellest tulenevalt ei ole Saksamaa tsiviilkohtumenetlusnormides ette nähtud üldist tähtaegade pikendamist isikute jaoks, kes elavad asjaomasest kohtust väga kaugel. Kuid tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 141 lõike 1 teise lause kohaselt võib kohus otsustada mitte nõuda isikult, et ta ilmuks kohtusse isiklikult, kui see ei ole elukoha ja kohtu vahelise suure vahemaa (*große Entfernung*) tõttu mõistlik. Arvestades tänapäeva üldiselt häid transpordivõimalusi, ei käsitata mitmesaja kilomeetri pikkust vahemaad suurena. Kuid iga juhtumit tuleb

hinnata, võttes arvesse kõiki asjaolusid, sealhulgas poolte tervist.

Kuna õigusnormide kohaselt ei ole lubatud tähtaegu pikendada äärealadel elavate poolte kasuks, ei teki Saksamaa õigussüsteemis ka probleemi pikemate tähtaegade tunnustamisega mujal.

15 Millised on tagajärjed, kui tähtaegadest kinni ei peeta?

Tähtaegade järgimata jätmisel võivad olla erinevad õiguslikud tagajärjed, näiteks järgmised.

1. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 296 lõike 1 kohaselt on pärast asjaomase tähtaja möödumist esitatud õigusväited ja argumendid vastuvõetavad ainult juhul, kui kohus on veendunud, et nende vastuvõtmise tõttu ei lükku edasi vaidluse lahendamine, või kui pool esitab piisava põhjenduse nende esitamisega seotud viivituse kohta. Nende sätete kohaselt õiguspäraselt tagasilükatud õigusväiteid ja argumente ei tohi esitada ka apellatsioonimenetluses (seadustiku paragrahvi 531 lõige 1).
2. Kui tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 276 kohase kirjaliku eelmenetluse jooksul ei suuda kostja kahe nädala jooksul pärast hagiavalduse kättetoimetamist märku anda, et ta on valmis hagile vastama, võidakse teha kostja suhtes hageja avalduse alusel tagaseljaotsus (seadustiku paragrahvi 276 lõike 1 esimene lause, paragrahvi 276 lõige 2 ja paragrahvi 331 lõige 3).
3. Kui võlgnik laseb mööda maksekäsu peale vastuväite esitamise tähtaja maksekäsumenetluse raames (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 692 lõike 1 punkt 3 ja paragrahv 694), väljastatakse võlausaldaja avalduse alusel täitmismäärus (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 699 lõike 1 esimene lause).
4. Kui ei järgita apellatsiooni esitamise tähtaega, muutub otsus lõplikuks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 705). See kehtib ka siis, kui ei järgita tagaseljaotsuse või täitmismääruse peale vastuväite esitamise tähtaega. (Seda liiki vastuväide (*Einspruch*) ei kujuta endast tehnilises mõttes apellatsiooni, sest selle vaatab läbi sama kohus, mitte kõrgema astme kohus). Apellatsiooni või vastuväite aluste esitamiseks ette nähtud tähtaja järgimata jätmise tulemusel lükatakse apellatsioon või vastuväide vastuvõetamatuna tagasi (seadustiku paragrahvi 522 lõige 1, paragrahvi 552 lõige 1 ja paragrahvi 577 lõige 1).
5. Sama kehtib nende tähtaegade kohta, mille jooksul tuleb esitada menetlusloa andmata jätmise peale esitatud kaebuse põhjendused (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 544 lõige 4).

16 Milliseid õiguskaitsevahendeid võivad kohtusse ilmumata jätnud menetlusosalised kasutada tähtaja lõppemise korral?

Tähtaja möödumise korral võivad pooled kasutada seoses punktis 15 esitatud tagajärgedega järgmisi õiguskaitsevahendeid:

1. tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 296 lõikega 1 hõlmatud juhtumite korral võib pool esitada selgituse viivituse kohta (vt eespool). Sellisel juhul peab pool esitama kohtule avalduse, et ta ei ole tähtaja järgimata jätmises süüdi, ja peab kohtu vastava nõudmise korral kohut selles veenma. Kui pool suudab seda tõendada, peab kohus lubama esitada dokumendid hiljem;
2. isik, kelle suhtes on tehtud tagaseljaotsus, võib esitada sellega seoses vastuväite (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 338). Kui vastuväide on vastuvõetav, eelkõige juhul, kui vastuväide on esitatud nõutud vormis ja ettenähtud aja jooksul (seadustiku paragrahvid 339 ja 340) ning vastuväide on korralikult põhjendatud, minnakse tagasi menetluse sellesse etappi, mis eelnes tähtaja möödumisele (seadustiku paragrahv 342);
3. vastuväite võib esitada ka maksekäsumenetluse raames tehtud täitmismääruse peale, sest tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 700 kohaselt on selline määrus samaväärne tagaseljaotsusega;
4. apellatsioonide ja vastuväidete esitamise tähtajad on kohustuslikud tähtajad. Pool, kellel ei olnud võimalik järgida kohustuslikku tähtaega temast sõltumatutel põhjustel, võib taotleda enne tagaseljaotsuse tegemist valitsenud olukorra taastamist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 233 jj). Seda tuleb teha seaduses sätestatud tähtaja jooksul ja nõutud vormis (seadustiku paragrahv 234 ja paragrahvi 236 lõige 1). Tuleb esitada tähtaja järgimata jätmist põhjendavad asjaolud ning neid tuleb tõendada (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 236 lõige 2). Mis tahes menetluslikud sammud, mis poolel on jäänud tegemata (näiteks apellatsiooni esitamine), tuleb teha menetluse taastamise avalduse

- esitamiseks ette nähtud aja jooksul;
5. samuti on võimalik taotleda enne tagaseljaotsuse tegemist valitsenud olukorra taastamist, kui möödunud tähtaeg oli apellatsiooni või vastuväite aluste esitamise tähtaeg.
-

■ Viimati uuendatud: 23/02/2026

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.